15. szám. Baja, 1878. april 7. V. évfolyam.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . . . 5 frt. — kr.
Fél évre . . . . . 2 „ 50 „
Negyed évre . . . . . 1 „ 30 „
Néptanítóknak egész évre 4 „ — „
Egyes szám ára . . . . . 10 „

Hirdetési díjak:
Háromlasabos petit sor . . . . 8 kr
Nyilttérben soronkint . . . . 15 „
Bélyeg minden beigtatásért . 30 „

BAJA

vegyes tartalmu hetiközlöny.

Megjelen minden vasárnap.

Szerkesztői iroda,
hova a lap szellemi részét illető küldemények intézendők:
Haynald utca, régi posta épület.
Levelek csak bermentesen fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadóhivatal:
Az előfizetési pénzek és hirdetések a kiadóhivatalba — Nánay Lajos könyvnyomdájába — küldendők be (Bódog-tér, Scheibner-féle ház.)

Előfizetési felhivás
a
„BAJA“
czimü hetiközlönyre.

A „BAJA“ czimü vegyestartalmú hetilap ötödik évfolyamának II-ik évnegyedét a mai számmal megkezdi.

A lapnak multja nyilt könyvként áll a tisztelt olvasó közönség előtt: a „BAJA“ mindenkor a közvélemény önálló, nyilt, független, mellékletekintetek és személyeskedő polemiáktól ment nyilvánulási közege volt: ez lesz a jövőben is!

Kérjük a t. közönséget szíveskedjék becses támogatására továbbra is méltatni oly lapot, melyet arra már öt éven át érdemesnek talált.

Előfizetési feltételek:

April—jun. . . .	*1.30*
April—sept. . . .	*2.50*
April-dec. . . .	*3.80*

Baján, 1878. márczius hó.

Honfiúi tisztelettel
a kiadóhivatal.

Felhivás
a magyar kisbirtokosok orsz. földhitelegyesületének létesitése érdekében.

Magyarország közönségéhez!

A kisbirtokos és földmivelő néposztály a nemzet zömét, hazánk népességének csaknem kétharmadát képezi, földállományának pedig ugyan ily nagy kontigensét birja. E néposztály hitelképessége érdekében tétetett mostanig a legkevesebb, holott ez szorul a legtöbb segitségre; mert gazdasági hátramaradottsága, rosz termő évek és az uzsora pusztitásai miatt teljes elszegényedésnek indult, sőt ha számára mihamarább segély nem érkezik, zilált hitelviszonyainak nyomása alatt minden szorgalma, erejének minden megfeszitése dacára végleg elpusztul.

A szükséges befektetési s forgalmi tőke, olcsó hitelforrás, az önsegélyre, takarékosságra és öntőkegyüjtésre ösztönző támogatás hiányában maholnap menthetlenül összeroskad, s a nemzeti vagyon lelketlen uzsrások, hazafias érzelmekre képtelen idegenek kezébe jut, olyanok kezébe, kiket sem a szülőföld iránti kegyelet, sem a multak hagyományai, sem családi és rokoni összeköttetések e házához nem csatolnak.

A mint hazánk áldozatkész fiai megteremtették a nagy és középbirtokosok számára a „magyar földhitelintézet“-et: ép ugy létre kell most hozni a „magyar kisbirtokosok országos földhitelegyesületé“-t.

A kisbirtokosok számára egy országos földhitel-szervezett alkotandó, melynek központi székhelye az ország szivében — Budapesten — legyen oly hivatással, hogy a magyar kisbirtokos osztály számára felmondhatlan beruházási tőkéket szerezzen, a vidéken pedig mezőgazdasági czélleggyelteket szervezvén, azokat segélyezze, támogassa s ellenőrizze, s ez által az egész szervezetnek összetartó kapcsa s vezére legyen.

Az egyesülés terve ugy a hazai sajtó és számos máris csalatkozásra késznek nyilatkozott vidéki pénzintézet, mint a külföld legjelesebb nemzetgazdáinak és a kormány által e terv megbirálására kiküldött szakbizottságnak helyeslésével találkozott; maga király ő felsége is fejedelmi védszárnyai alá vette az egyesület ügyét, a midőn egyrészről elfogadni méltóztatott azon neki és törvényes utódainak felajánlott jogot, melyszerint a központi egyesület elnökét és alelnökkeit állásukban mindenkor a maygar koronázott király erősitendi meg, másrészről pedig az egyesület életbe léptetésének előmozditására magánpénztárából tekintélyes összeggel járult, a minek becsét rendkivül emeli az, hogy eddigelé ez az első eset monarchiánkban, hogy pénz s hitelintézet közvetlen fejedelmi támogatásban részesült; s végül a kormány teljesen magáévá téve tervünket, a magyar kisbirtokosok országos földhitelegyesületének alaptőkéje gyarapitására az országos alapból 500,000 frtnyi összeget ajánlott meg, és ezen kivül az alábbhivatkozott alapszabály-vázlat függelékében foglalt kiváltságok és kedvezmények megadását, illetőleg a törvényhozástól leendő kieszközlését igérte meg.

Most már a nemzettől függ csupán, hogy hazánkban is minél előbb létre jöjjön ez annyira szükséges, minden nyerészkedési czélt kizáró, és következményeiben kiszámithatlan üdvös intézmény, mely másutt már virágzásnak indult s oly áldásosan működik.

Az alapitványok kétfélék: egész vagy részalapitványok, s előbbiek ismét háromfélék: a) 5000 ftos kamat-mentes, b) 5000 frtos kamatozó és c) 5000 forintos kamatozó alapitványok. Az alapitványok befizetése vagy egyszerre teljesen történhetik, vagy legalább is egy tizedrészök fizetendő

A »Baja« tárcája.

Budapest, 1878. április elején.

Fővárosi levél.

Ami Velenczének a Rialtó, Párizsnak a Boulevard, Bécsnek a Ringstrasse, az Budapestnek a Hatvani utca.

Ide gyülekezik esténként, a mi csak figyelemre méltó szépség, izlés és müveltség tekintetében a fővárosban.

Ide jár el a kiváncsi, a pesti életről szeretne fogalmat szerezni; ide, ki a szépség e gyüldéjében akarja szépészeti érzékét kiképezni; ide, ki lázasan lüktető szivét imádottja tavaszi toilette által idealizált alakján akarja gyönyörködtetni; ide az is, ki „fővárosi pletykát“ első kézből akar kapni.

Két uracs sétál előttem; hosszu sörényük és fellengző beszéd modoruk „poetainasoknak“ mondja őket. A conversatio a critika tüskés ösvényein mozog.

„A nemzeti szinházban valék az este — mond az egyik. A „Kis hóbortost“ adták. Pompás fiu ez a Kálmán! Nem is vette rosz néven, midőn azt tanácsoltam neki, hogy a két első felvonást vonja egybe, lehetőleg rövidre; a harmadikat hagyja egészen el, hogy a negyedik feleslegessé váljon. Aztán huzza keresztül az egész vigjátékot és ily alapon ujra kidolgozva eszméjét, el nem maradhat a siker.“

„Én a népszinházban valék — szól a másik — hallottam egy tenort, ki szomoru szerepében megkacagtatta a publicumot és egy lyrico-sentimentalico-komikust, ki legvastagabb bassusban dördité szerepét. Oly jó mullattam, hogy még most is fáj az álkapcám a sok ásitozástól.“

Ezekre is ráillik, mit a napokban egy gonosz nyelvü, nem épen önzetlenség hirében álló bankárról elmondottak: annyira önzetlen hogy, habár sok embernek nyestette meg becsületét, még sem tartott a maga részére semmit meg.“

— Szökdécselő barázdabillegetők módjára tipeg két szinésznő előttünk. Azon korban állnak még, midőn mindenik bátran fogja magára, hogy nemsokára Soldosnén tultesz. „Most már szabad a vásár! Megmutatta a director hogy Soldosné nélkül is fennállhat a kerepesuti muzsa-templom! Bebizonyitotta Szigligetiné, hogy Soldosné egyeduralma a sarga csizmák és piros jó kedv birodalmában tulhaladott álláspont!“ Meg arra is vetemednek, hogy egyik colleganőt dicsérik, csakhogy a másikat ócsárolhassák. Eközben elérnek egy kirakatig, hol Soldosné egy arczképe maga körül csoportositja a bámulók seregét. Kis kunyhót ecsetel az, melynek ablakán paraszt lányka hajol ki és elandalodva hallgatja az öreg körtefa tetején zengő madarakat. — „De csinos!“ sohajt az enthusiasták egyike. — „A motivum el van hibázva — mond a másik — Soldosnét ugy kéne lepingálni, midőn a madarak az ő énekét hallgatják, nem pedig megforditva!“

Derék, jó husban levő ur jön felénk: fel sem tenné róla az ember, hogy ily prózai külsővel komédiázásra adja valaki magát. Pedig ez csak ám az igazi szinész! Rumeniából jött hozzánk vendégszerepelni; noha ott kissé tragikus most a hangulat, mégis igen csinos bohózatot hozott magával. A bohózat czime „a rumeny-magyar barátság“, szerzője Cozolniccanu ur hirneves autor és szemfényvesztő. Nagyszerü a darab sikere: a critika legnagyobb elismeréssel nyilatkozik róla és rendkivül dicséri komoly irányát. Éljen a jeles szerző, de éljen Aesopus is ki a kutbaesett róka meséjét irta meg már harmadfél ezer évvel ezelőtt! — —

Felhő suhan végig az égen és percre el is borítja a nap fényes arczát. Meleg sugárai nem aranyozzák meg a kirakatok tükrét, melengetik a könnyed öltözékben sétálókat. Fázósan, tán kissé dideregve is gyöngyölgeti magát a szép delnő libegő mantillejébe, mig a cavallieró felöltőjét huzza jobban össze. Csak a két dandy — münyelven „firtli“ — dacol a tavaszi nap e szeszélyével; megszokták már könnyebb öltözetben dacolni, még a tél zordonabb időjárásával is. Feszesen, szembe csiptetett monoclival fixirozzák a járó-kellőket időnként gyönyörrel nézve ujdonatuj glacéjüket. Hja! szerencsés csillagzat ragyogott tegnap a nasi-vásinál!

Vigyázz! Két delnő, azon osztályból, melyről jó társaságban nem szokás megemlékezni halad el tánclépésben. A „Timi“ meg az „Etei“ bizalmas mosolylyal viszonozza a monoclik keresztüzét. „Schöne Seelen finden sich.“

Hétre jár az idő, esteledik már. Hazafelé tér az aristokratikus elem — mert az üzletéből kiszabadult „plebs“ a sorokat kezdi tarkitani. Nem lehetünk már entre nous — térjünk tehát haza és gondolkozzunk a felett, miként lehetne holnap a napiopás mesterségében ujra egy lépéssel előrehaladni. Jó éjszakát és „a rivederi!“

Tauber Robert.

Az Alpesek között.

I.

Megérkezés Salzburgba.

A salzachparti város sajátszerü alkotása első tekintetre már sejteni engedte, hogy a holnapi nap a a látványok napja lesz.

Megérkezéskor szállodánk előtt katona zene játszott egy magas rang tiszteletére, — de csak kevés ideig hallgattuk; a zene hangjánál csábitóbb volt a fekhely. Uton a nyugalom oly jól esik, az álmak oly édesek.

Salzburg megtekintésére egy napot szántam; a látványokat tehát akként kellett csoportositanom, hogy az idő helyesen legyen beosztva. Mindez vezető nélkül nem történhetett meg, mi célból Oegg Felixet vettem magunk mellé.

Jegyzéseim nagy részben ennek elbeszélesein alapszanak; azért — fides apud auctorem!

Salzburg lakosainak száma meghaladja a 20 ezret; fővárosa a hasonnevü hercegségnek, egyuttal her-

ke, a be nem fizetett részekre nézve biztositék nyujtandó; az alapitó azonban egynél több tizedrészt befizethet.

Van azonkivül az alapitványok befizetésének egy másik módja is oly alapitványokra nézve, melyeknek be nem fizetett részei nem biztosittatnak; ilyeneknél a befizetés 5 év alatt 20%-os részekben történik. Az alapitók akár egy, akár több 100 frtos alapitványt is tehetnek.

Az alapitványok különböző nemét és egymástól eltérő befizetési módját főleg azért tartottuk szükségesnek megállapitani, hogy mindenkinek alkalmat nyujtsunk vagyoni ereje és fizetési képességéhez mérten alapitványt tenni, alapitókul hazánk közép birtokosait is megnyerni és ez által nekik a hozzájuk oly közelálló hitelintézmény vezetésére és fejlesztésére — miként a többi tehetősb osztályokból sorakozó alapitóknak is — befolyást engedni.

Itt csak azt jegyezzük meg, hogy az alapitványok nem kivántatnak ajándékkép; mert az alapitó alapitványai összegének készpénzben befizetett része után 5%-os kamatott élvez, befizetett tőkéje tehát (ha annak kamatairól önkéntesen le nem mond,) olcsó kamatra adott kölcsönnek tekinthető, mely aztán idővel, az egyesület tartalékalapjának növekedéséhez képest visszafizettetik.

Bizalommal fordulunk a nemzethez a kérdéses nagy horderejü nemzeti közintézmény érdekében ama felhivással, hogy a magyar kisbirtokosok országos földhitel-egyesületé"-nek létrejöttét minél több alapitvány tételével lehetővé tegye.

Bizalommal fordulunk: ismert hazafiságu s jótékony lelkületü főpapjaink — s káptalanjaihoz s jobb módu lelkészeinkhez: a magyar kiérus soha sem maradt hátra, midőn a haza veszélyben volt. Ma is veszélyben van a haza földje válságos körülmények közé jutott a nemzet zöme; kérdéssessé van téve annak fennmaradása! fóurainkhoz s hazánk minden nagybirtokosához, kik mindenkor megértették a kor intő szavát s a nép jóléte, a haza felvirágoztatása érdekében önkényt s készséggel meghozták áldozataikat: A kinek sok adatott, adjon sokat s a kinek kevés adatott, áldozzék a kevésből is.

Budapest, 1878. évi február havában

Hazafiui tisztelettel,

A magyar kisbirtokosok országos földhitel egyesületé"-t létesitő bizottság.

---

ceg-primási székhely. Érsékei hajdan nagy világi hatalommal birtak, ennek párját a papi hierarchiában alig találjuk.

Világlátta utazók szeretik e várost Nápoly és Konstantinápolyival párhuzamba állitani, szép fekvése és vidékéért.

A téreken több helyen szelid galambokkal találkozunk. Emlékeztetnek ezek Velencének szt. Márk téri kedves állataira.

Salzburg a gyorsfolyásu s zöldes szinü Salzach két partján terül el, a Mönchsberg s Capucinerberg lábanál, volgyben. Egészséges levegőjének nyári közép hőmérsége 13—14° R: E városból cholera meg nem szedte áldozatat. Huszonnégy temploma, 8 kolostora, nagyszerü főépületei, kutai stb. müvészet kedvelő érdekeinek köszönik legnagyobb részt létüket.

II.

A salzburgi szt. Péter-temető.

A renaissance izlésszel a romai szt. Péter templom mintájára épült székes egyház külső és belső megtekintése után vezetünk először a szent Péter temetőbe vezetett; ha mások nem kötötték volna lelkemre, hogy ezt megné ni el ne mulasszam, talán mondtam volna neki: máson kezdje. Egyébként szabály, hogy a vezető a vezényelő tiszt szerepét játsza, mi pedig legyünk annak engedelmes közkatonái.

A Mönchsberg függélyes sziklafala elzárja a temetőtől a külvilágot; szabadon elmélkedhetik lelkünk a világ mulandósága felett.

Siri csend van, melyet csak a harangok zugása zavar meg olykor.

Kik örök nyugalomra hunyták le szemeiket, valamikor szinten örültek mint mi, éreztek mint mi, szenvedélyekkel küzdöttek mint mi; elérhetlen vágyaik voltak mint nekünk, s a sir szélén látták be csak, hogy gyermekek voltak, kik futtában a szivárványt akarták utólérni, — s érezték a részvétlenség által okozot fájdalmakat, önmagukon tapasztalták az emberiség nyomorának szomoru bölcseletét:

„Kit érdekel a más sebe?
Elég egy szivnek a magáé,
Elég csak azt köthesse be."

Ó mi szép helye ez a holtak nyugalmának! A lélek porhüvelye itt örök enyhet talál. A sirvirágok feltámadásról beszélnek, s az élet gyermeke is oly szivesen időz e sirhantok között.

Természet és müvészet versengenek, hogy a holtaknak az utósó tiszteletet megadják.

A föld tiszta szikla ágyat nyujt, a nap bucsúcsókot int, harmat élteti a kegyelet ültetvényeit.

A müvészet diszes sireméket illeszt a sirra s egyideig megőrzi azok nevét is, kik éltökben a halhatatlanságot ki nem vivhatták. A gazdagok, kik örökséget hagytak, ivtornácok alatt nyugszanak; Schwanthaler véste kőbe emléköket. Mégis lakozik hálaérzet a dusgazdag emberekben is — de csak az örökség erejéig.

Emitt fekszik Stumpfäger Mátyás épitész 7 neje. A 17-ik század helyezte őket sirba egymás mellé. Hét vaskeresztjelöli emléköket: — ha a sir néma nem lenne, aligha nem „kék szakálu herceg"-féle történteket beszélhetne el.

E szép sirkert kápolnáit, templomait vallásosabb kor emelte; amazokat II-ik Lipót osztrák herceg emezeket a 11-ik század s igy tovább.

Ott a sziklafalon fecske fészekként csügni látszik a szt. Gertrud kápolnája, hol egykor szt. Ruppert imádkozott; innét szikla falba vágott lépcsők vezetnek szt. Maximus magányába. A sziklafalat valamikor ennek s 50 társának martir vére festé pirosra (477); a vért jemosta az eső, de az elvetett mag kikelt, s Salzburg, keresztény lett.

A siráso mutatja e sziklába vésett catacombákat hol az első keresztények titkos összejöveteleiket tartották.

Látszik még az oltár is, melyen az áldozat bemutattatott, — látszik azon elrejtett kis ajtó, melyen bejutni lehetett ezen föld alatti, inkább kőbe vájt helyiségekbe, melyeket Maximus ötven társával vésett ki.

Egy régi emlékkő-felirás ezen történeteket dió héjba igy szoritja:

„Anno Domini CCCCXXVII Odoacer rex Rhuthenorum, Gepidi, Gothi, Ungari et Heruli contra ecclesiam Dei Servientes beatum Maximum cum Socris Suis quinquaginta in hoc Speles latitantibus, ob confessionem fidei trucidatos praecipitaverunt, Noricorum quoque provinciam ferro et igne demoliti sunt."

De menjünk e setét helyekről napvilágra. Utunk ismét a temető virágos utain vezet keresztül.

E temető en épült — Salzburg első székeszegyháza 1491-ben. Kicsi szűk falai még épek, szt. Rupert az első salzburgi püspök (582—623) emlék táblája őriztetik benne, ki e vidékbeli sóbányákat felfedezte Cimerében azért van egy sóshordó. — Ennek idejéből van a temető is.

III.

Zárda és — borpince. Hajdn zongorája.

Szt Rupert földi maradványa a szt. Péterről cimzett zárda templomában van örök nyugalomra helyezve, hol Hajdn Mihál († 1806) s Mozart nővére is várják a feltámadást.

HIREK.

Helyi hirek

Felhivás! Kérjük t. előfizetőinket sziveskedjenek előfizetéseiket mielőbb megujtani és a netaláni hátralékokat kiegyenliteni. Kiadóhivatal.

— *Gyászünnepély* Mult vasárnap ünnepélyes requiem tartatott boldogult Ferencz Károly főherczegért a helybeli gör. kel. szerb egyházban, melyen a hitközégi választmány s számos itthelyi lakos részt vett.

— *Meghivás.* A „Bajai első nőegylet" f. é. ápril. 22-én vagyis husvét másnapján a „Bárány" vendéglő nagytermében tartandó tánczmulatsággal egybekötött jótékony czélu közvacsorára. Az egylet jelmezben öltözött kisasszonyai által kiszolgálandó ételek és italokért adagonként 20 kr fizetendő. Belépti dij a táncz és étteremben 60 kr. Számzott karzati jegy ára 80 kr. A tiszta jövedelem fele részben a nőegylet, fele részben pedig a helybeli tüzőrtoronyalap javára fog fordittatni. Jegyek előre válthatók Pollerman Bertalan és Sárkány Lázár urak gyógytáraiban, este pedig a pénztárnál; karzati jegyek egyedül Pollerman urnál. Kezdete pont 8 órakor. Az elnökség nevében Oltványi Lajos titkár

— *Nyissunk kaput a szerencsének.* A bajai kereskedelmi és ipar-bank két sorsjegy társulatot alakitott tiz tagból, most egy ujabb B. társulatot 20 tagból ohajt alakitani: az alábbi sorokat t. olvasóink szives figyelmébe azon megjegyzéssel ajánljuk, hogy azok kik a szerencsének kaput nyitni ohajtanak legkésőbb april 14-ikéig a bank igazgatóságánál jelentkezni sziveskedjenek mert az első huzás april 15-én lesz.—

A B. társulat sorsjegyei a következők:
10 drb egész 1864-iki államsorsjegy
10 „ „ magyar nyereménykölcsön
20 „ bécsi communál sorsjegy és
20 „ Krako városi sorsjegy

melyek a legkedvezőbb sorsolási tervezettel ellátva és biztosságuknál fogva a birodalom legjobb sorsjegyeihez tartoznak, és a társulat tartama alatt majdnem 30-szor sorsoltatnak ki 200000 frtos, 150000 frtos és 100000 frtos, etc nyereményekkel

A társaság 20 tagból áll, melyeknek mindegyike a nyeremény huszadrészében osztozik.

26 tiz forintos havi részletet befizetvén, már az első részlet befizetése után élvezi a netáni nyereményeket a társaság mindegyik tagja, kiknek is az utolsó részlet befizetése után a következő sorsjegyek szolgáltatnak ki u. m.

½ drb 1864-iki államsorsjegy,
½ „ magyar nyereménykölcsön,
1 „ bécsi communál sorsjegy és
1 „ Krakko városi sorsjegy,

ugy hogy ezen befizetés, mindamellett hogy előre kinem számitható nagyobb nyereményekre nyujt kilátást, a részletek csekélységénél fogva nem igen érezhető tőke elhelyezést is képez, mely a sorsjegyek jelenleg olcsó árának, kedvezőbb viszonyoknál valoszinü emelkedése folytán a közönségesnél kedvezőbb kamatozást nyerhet.

— *Népesedési mozgalmak* Baja kath. lakósai körében 1878. január 1-étől martius végéig. Született: 136, meghalt: 123. Ez év első negyedében tehát a születési esetek 13-mal mulják felül a halálozásokat.

— *Bucsuelőadás.* Ma van Csóka Sándor szintársulatának utolsó és bucsú előadása a mely egyszersmind a derék szinigazgató"igazgatói jutalomjátéka: ajánljuk a jutalmazandót a közönség szives pártfogásába.

Megyei hirek.

— *Az „Ujvidék"* irja: az elmult héten 150 katonapék érkezett Péterváradra. Ez a közel jövőben történendő mozgositás előhirnökéül tekintik.

— *Zombor.* Virter Károly, köz- és váltó ügyvéd Zomborban, sajtó alá rendezi az „Alpesek között" czimü érdekes utirajzát. A „Bajá" nak mutatványul beküldé Salzburg leirását. Megyei lapjaink közül ugyan e műből mutatványokat hoztak a „Bajá n" kivül az „Ujvidék," „Szabadka és Vidéke" és „Szabadkai Közlöny" czimü közlönyök.

Mi hir a hazában?

— *Nagy Abony* pestmegyei 10. 000 lakost számláló mezővárosban a *kanyaró* oly nagy mérveket öltött, hogy az iskolákat be kellett zárni.

— *Veperd* községben f. hó 25-én Seeb Józsefné három fiu gyermeket szült A szegény anya a szülés után pár óra mulva meghalt; a gyermekek életben vannak.

— *Nagy-Kereszturban* f. hó 28-án tüzvész dühöngött, melynek 3 ember élet is áldozatul esett.

— *Kisbér fölött* ritka égi tünemény mutatkozott m. hó 23-án. Esti 8 órakor koromfekete, szabályos sziv alaku felhő tömeg állt csekély magasságban éppen Kisbér fölött, mig az égbolt egyéb részein köröskörül fényesen ragyoktak a csillagok. A felhőtömegből lassacskán olyan forma nyujtvány képződött, mint egy üstökös. A furcsa tünemény mintegy félóráig állt mozdulatlanul, akkor hirtelen eltünt. Másnap ugyanazon időtájban az égboltozat északkeleti részét erős fény lepte el, mely lángolni látszott, mint a tüz. Félóra mulva az egész izzó fény elkezdett futni déli irányban oly sebességgel, hogy egy percz alatt eltünt. Hogy a népnél megeredtek a jósolgatások, tán felesleges is mondani.

— *A mult évi bortermés Magyarországban* összesen 2.590,358 hektolitermre rúg. Ebből legtöbb esik a Balaton mellékére (390,186 hektoliter), azután Budapest-Vácz vidékére (252,786 hektolit.), továbbá a bihari szőllőhegyekre (233,874 hectoliter), a temes-krassoi borvidékre (226631 hectoliter) és a szegszárdi szőllőterületre (212,596 hektoliter.

— *Mohácson* szántás közben egy földmives régi ezüst és arany pénzekkel telt vasbögrét talált.

— *Pusztakovácsin.* Berettyó-Ujfalu közelében Bessenyei Györgynek emlékszobrot óhajtanak felállítani: e helyen aluszsza örök álmát hazánk e nevezetes fia. Ő volt az, kinek működése a mult század második felében uj életre költötte hazánkban a szellemi erők tevékenységét, hogy az többé meg nem szünve, hatalmas fejlődésnek induljon. A nemzeti irodalom ez apostola maig jeltelen hantok alatt nyugszik: a ki ezen emlékszobor felállításához, a kötelességszerü kegyelet tényéhez bármily csekély áldozattal is hozzá járulni akar, e kegyeletes adományokat a „Baja" szerkesztője készségesen eljuttatja rendeltetésök helyére.

Külföld.

— *Páris.* A haditörvényszék halálra itélte az ősz Garcint, a commune volt tagját, kire több tanu rávallott, hogy Lecomte és Thomas tábornokok meggyilkoltatásában részt vett, mely büntény után a communisták vérszemet kaptak.

— *Konstantinápoly.* Ozman basának, a plevnai hősnek visszatérése Konstantinápolyba valódi diadalmenet volt. Óriási néptömeg foglalta el az utczákat melyen az ünnepelt hős bevonult: egyetlen örömkiáltás tölté el a levegőt Éljen Ozman ghazi! A szultán könyes szemekkel ölelte meg, mondván: „Te voltál az, ki dicsőséget szereztél a török fegyvereknek; te katonai becsületünket ismét helyre állitottad. Jój, vitézem! isten előtt fogadtam, hogy a mely napon visszontlátlak, meg fogom csókolni szemeidet. Ma teljesithetem fogadásomat." Ezután átadta neki I. Hamid szultán kardját, és az Ozmanie-rend gyémántos nagyszalagját.

Vegyes hirek.

— *Miklós czár és Grisi szinésznő.* Egy német lap beszéli a következő adomát: Grisi énekesnő és Mario énekes szerették egymást; ez akkoriban gyakran megtörtént, ép ugy mint ma. Miklós czár egy séta alkalmával találkozott az énekesnővel, ki két kis gyermeket vezett. A czár mosolyogva mutatott a két kis gyermekre mondván: „Ah Madame, les jolies petites Grisettes (Ah asszonyom, ezek a szép kis Gris-ettek!") Az énekesnő rögtönözve válaszolá: „Votre Majesté me pardonnera, mais ce sont des Mario-nettes! Felséged meg fog bocsátani, ezek Mario-nettek!"

— *St. Pöltenben* Koller Mihál lakatos Cecilia nevü 44 éves nővérét ennek 600 frtnyi atyai öröksége fejében ez előtt 7 évvel magához vette, eltartására kötelezvén magát: most kiderült hogy a szerencsétlent, kit mindenki már régen holtnak hitt, 6 év óta pincéjében fogva tartotta. A szerencsétlen egészen mezetlenül feküdt egy rothadt agy félén. Testét férgek emészték, hat éven át nem evett egyebet mint nyers burgonyát.

A párisi közkiállitás meglátogatására készülőket érdekelni fogja a hir, hogy a kiállitás terén valóságos arab tábor lesz látható. A közönségnek alkalma lesz megismerkedni a sivatag barna fiaival, sátraikkal, azok berendezésével, főleg pedig a fölülmulhatlan arab lovakkal. Lesznek ott még többek között arab vadászebek is, melyek oly ritkák, hogy egynek ára három ezer frank. Az arab tábor bemutatásának eszméje Sidi Abd-el-Kader ben Kuider tól, Algir egyik mohamedán nagybirtokosától, származik, ki nek egy millió franknál több évi jövedelme van.

— *Ercsiben.* a halhatatlan br. Eötvös Józsefnek díszes sirem léke szeptemberben lesz felállitva A sirem lék a temetői kápolna mellett lesz, egészen a Dunaparton 12 meter magas ugy, hogy a fővárosból is látható leend. E célra eddig 3500 frt gyült össze.

Irodalom és művészet.

— *Mehner Vilmos* budapesti könyvárus kiadásában (kalaputcza 4.) megjelent „Az ördög fia és a három vörös ember" czimü regény 25-ik füzete. Ára egy kötetnek 25 kr.

Ezen uj évnegyed kezdetén felhivjuk t. olvasóink becses figyelmét a Magyarország és a Nagyvilág czimü legjelesebb illustralt heti lapunkra. E diszesen kiállitott és gondosan szerkesztett képes lap előfizetési ára: negyedévre 2 frt 50 kr, félévre 5 frt, egész évre 10 frt. Kiadóhivatal: Budapest, Ferenciek tere, Athenaeum épület.

Megjelent és beküldetett ily czimü mű: Népszerü beszédek a ker. házi nevelésről Königsdorfer Márton német beszédei s több jeles nevelestan után, főpásztori engedélylyel közrebocsátja Bednár Ágoston Kalocsa főmegyei áldozár. A 125 lapra terjedő szép kiállitásu tanulságos müvecske ára 80 kr. Kapható Kalocsán a szerzőnél.

— *!! Előfizetési felhivás !!* A „Közvélemény" politikai és közgazdászati napilapra: Egy hóra 1 frt 35 kr negyedévre 4 frt; félére 8 frt: háromnegyedévre 12 frt. A „Közvélemény" kiadóhihatala: Budapest, megyeháztér 9. szám. — A független szabadelvü párt e legjelesebb lapját, az e párthoz tartozó Baja város közönségének melegen ajánljuk.

— *Kalocsa.* A kalocsai néplap első száma megjelent. Külalakja izléstelies, beltartalma változatos. Szerkesztője Mócsy Antal képezdei tanár, főmunkatársa Szulik József tanár. Előfizetési ára egy évnegyedre 50 kr! Ez a legolcsóbb hirlap a hazában. Programmját első cikkében igy fejti ki: „Akarjuk a népnek helyzetéből folyó müvelését elősmozditani. Akarjuk a ker. társadalom alapjait támogatni. Ápolni akarjuk a törvényes tekintély iránti tiszteletet. Ismereteket akarunk közleni, melyeknek a családapa polgár, az elüljáró, a gazda, a nép barátja hasznát veheti." A lap havonkint háromszor: 1. 11. 21-én fog megjelenni

Szerkesztői üzenetek.

Ozmanli. Köszönöm. Jövő számban.

Sz. Kalocsa. Kérem az emlitett munkát: abban okvetlenül meglesz. II. igen sikerült. Levél jövő héten. K. N. L. — tetszik.

Üzleti tudositás.

Baján, 1878. április 6-án

Buza 11.60—70 zab 6.10 kr. kukorica 6.75—85. árpa 6.70 rozs 6.75 bab 9.50.

Az árak 100 kilogr. után.

Az első 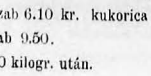 cs. kir.

Dunagőzhajózási társulat

posta- és személyszállitó hajóinak

menetrendje.

Bajáról Budapestre: naponként, kivéve pénteken, reggeli 4 órakor, és naponta d. u. 3 órakor.

Bajáról Mohácsra: naponként, kivéve hétfőn, reggeli 6 órakor, és azonkivül naponként esti 8 órakor.

„ **Zimonyba**: naponként, kivéve hétfőn, reggeli 6 órakor.

„ **Orsovára**: szerdán és szombaton reggeli 6 órakor

Felelős szerkesztő:

Dr Margalits Ede.

Pályázat.

Moholy nagyközség jegyzői hivatalának egy magánsegédre levén szüksége; eme magánsegédi állomást pályázat utján kivánja betölteni. — A pályázótól megkivántatik, hogy a község-jegyzői összes teendőkben, de különösen az adómüveletek – községi és adószámadások vezetésében alapos ismeretei legyenek, erről — ugy a jegyzői szigorlatról szóló bizonylatait az alólirt hivatalhoz f. é. áprilhó 20-ig küldje be, hol ezen állomással egybekötött javadalmazás megtudható.

Moholy (Bácsmegye) 1878 márcz. 27-én.

Moholy községi jegyző-hivatal.

Zárda s templom mellett, illetve előbbiben van a Péter pince. E városrészben tehát minden Péterről van elnevezve.

Zárda és borpince nem csak hogy nem összeférhetlen de ugylátszik, egymást kiegésziti.

Egyébként nagyobb városokban hatósági felügyelet alatt álló nyilvános pincék nem Bachus tiszteletére, hanem azért nyittatnak, hogy abban valamely vidék tisztán kezelt hamisitatlan borai mintegy folytonos kiállitásként szerepeljenek, azért is az ily pincék csak a napnak bizonyos orá ban nyitvák.

Fővárosunkban is nagyon óhajtandó ily pince felállitása, ellenőrzésül azon sok rendü borhamisitásnak, mely a magyar bor jó hirnevét a külföld előtt tönkre teszi.

A kolostorban mutatják a Hajdn számára berendezett szobában, ennek kicsi zongoráját, melyen ő, a kitünő zeneköltő oly kitünő müvész volt. A falak tele vannak elméne versekkel. Az 1795-ik évi nyelvezet szerint, egyet leirtam:

„Herzige Nani
Möchst mi so kami,
Darfst es mir sagen
Wenn mi willst haben."

A szoba ugy maradt mint mikor Hajdn lakta. Sörös pohara (cserépből, horgany fedővel) most is rendes helyén áll.

A zeneköltő azonban nem itt halt meg, hanem saját házában, hol most egy lakatos műhely fülsértő zöreje képezi Hajdn dallamainak ellentétét.

Egy emlékkő a házon emlékezteti Hajdnra e rövid felirással:

„Michael Hayden wohnte in diesem Hause bis zu seinem Tode 1806."

IV.

A salzburgi várban.

Lépteinket a vár magaslatára irányoztuk. Az ut a hegy oldalán Salzburg első sörcsarnoka mellett vezetett el.

Kis nyugalom s üdülés nem árt, gondolám, sem nekünk, sem vezetőnknek.

Sziklába vájt pincéből hozták Gambrinus italát. — A hosszu helyiségben az asztalok s mellette a székek ugy voltak sorba helyezve mint egy rajziskolában A kilátás a városra esik, szép gesztenyefák lombjai vetik az árnyat.

Minden asztal fölött egy-egy találó vers, mely ivásra buzdit;

Asztalomnál:

„Eines Bechers Leerung ist keine Lurheit
Mann muss sie leeren in der Mehrheit.

Tovább:

„Ein Guter Trunk
Macht Alten Jung."

Vagy:

„Amate, da ihr jung noch seid,
Cantate, so ihr traget Leid,
Doch ob ihr habt Lust oder Weh,
Ob jung ob alt seid: bibite."

Menjünk azonban, mert ha még egy keveset maradunk, akkor később annál kevésbbé megyünk.

Fel tehát a várba!

Felséges erőditvény. Nyolc század szele viharzott már felette. De azért rendületlenül áll.

Első alapkövét Gebhard érsek tette be. Utódai bőviték, szépiték. Bemenetnél Keutschach Leonhard Salzburgi érsek kőbe metszett czimere vonja figyelmünket magára. Ő a 14-ik század végén s a 15-ik század elején legtöbb épitkezést tett a váron. — Cimerében retek foglalja el a főhelyet; a nevezett érsek földmives szülőktől származott.

Felséges erőditménynek neveztem pedig méltóbb volna arra, hogy tűzoltók őrhelyeül szolgáljon mintsem, hogy bő bőlő ágyuk pusztitsanak róla. A kilátás belőle minden várakozást felül mul.

Alattunk a Salzach vize 124 meter mélységben kanyarog s viz szalagként tovább huzódik. Ha az épitmények legmagasabb pontjaira feljutunk, e meterek száma ezekkel még növekszik.

A város egész szépsége- s nagyszerüségében terül el lábaink alatt. Látszik a Gaisberg, Capucinerberg, Schwartzberg, Hohen-Staufen (Bajorföldön) s a hellbrunni császári kastély — kiterjedt parkjával.

A várkápolnában egy zászló-foszlányt őriznek valamikor a 7 éves háboruban is vitézkedtek alatta ujabban pedig az 1848—1849-ik évi magyar szabadságharban lobogtatták ellenünk.

A golyók foszlányynyá szaggatták, maga egy történelmi emlék.

Megtekintettük ezután a sötétebb kor még sötétebb emlékeit: a kinzó kamarákat, minden ördögi eszközeivel. Letünt a kor, midőn kinzással vélték legcélszerübben kisajtolhatni a vallomást s a vádlottat beismerő nyilatkozatra birni.

(Folyt.)

Virter Károly.

HIRDETÉSEK.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS.

A leghatásosb valamennyi keserűvíz között

Hatásában az által különbözik előnyösen a többi ismert keserűvíztől, hogy kisebb adagokban hatásos s hosszab használata nem okoz utóbajokat. Bécs, 1877. **Dr. Leidesdorf Miksa tanár.**

Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen izű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést. Budapest 1877. **Dr. Korányi** tanár és kir. tanácsos.

Valamennyi budai keserűvíz között kellemes íze és jeles hatása által tünik ki: gyomor- és bélhurutnál megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál valamint vértolulásoknál, aranyérnél étvágytalanságnál stb. 1877. aug. 25-án. **Dr. Kis Sándor,** a budai közkorház igazgatója.

A hatás kivétel nélkül gyors, biztos fájdalom nélküli. Würzburg, 1877 **Dr. Báró Lichtenfels Scanzoni,** tanár titk. tanácsos.

Készletben minden gyógyszertár és fűszerkereskedésben Nagybánt raktár Baján: **HERZFELD HENRIK** és **FIA, HERZFELD JAKAB, KLENANTZ** és **BABOCS** uraknál. Nyomtatványok stb. ingyen. A szétküldési igazgatóságnál Budapesten.

Rendes adag egy tél borpohárral 3—10

HIRDETMÉNY.

Néhai **Szakáts Sándor** hagyatékához tartozó ingóságok jelesen: **bútorok és házieszközök 1878. évi april 7-én d. u. 4 órakor a Szakáts-féle házban (Sz. Antalutca) elfognak árvereztetni.**

Baján, 1878. márc. 30-án.

Szutrély Lipót
ügyvéd, mint
Szakáts Sándor végrendeleti végrehajtója.

KÖRJEGYZŐK

birák- és ügyvéd urak szives figyelmébe ajánlva.

Mindenféle békebirósági nyomtatványok, u. m.: **panaszkönyvek, határidő naplók, idézvények, mutató könyvek, pénzbirsági naplók, kataszteri birtokivek, ügyvédi nyomtatványok,** továbbá mindenféle **községi nyomtatványok,** de különösen a legujabb rendeletü **HAGYATÉKI LELTÁR** gyorsan és a legjutányosabb árak mellett kapható

Nánay Lajos
könyvnyomdájában Baján, Bódog-tér Scheibner-féle ház.

CENTRAL BUREAU für den **Waaren- und Produkten-VERKEHR!** auch für **Landwirthschaftliche-, Industrie-, Berg- & Forstprodukte!**

Ein- und Verkauf von **Waaren & Landesprodukten** commissionsweise, **Muster und Commissions-Lager,** auch können **Baar-Vorschüsse** in jeder Höhe **sogleich** gegeben werden; zu etwaigen grösseren Operationen stehen im Bedarfsfalle **bedeutende Fonds** zur Verfügung, coulante & prompte Bedienung zusichernd. **Allgemeine Handels-Agentur für Ex- & Import-Commission** mit **Vertretungen in In- & Auslande** und mit ehrenden **Verbindungen** auf allen grösseren **Handels, Industrie- & Hafenplätzen Europas** von **Leo Binder, Wien Kärtner-Ring 5 & verl. Kärtnerstasse 55** (in Wien etablirt seit 1854)

Separat-Abtheilung des humanitären Instituts für Beamtenwesen & Placirungen höherer Kathegorie beiderlei Geschlechtes Stellesuchende

von **Kaufmännischen- Technischen- Forst-, Landwirtschaftlicher- Cultur- Industrie- Kunst-, Musik-, Gesang- Wissenschaft- Lehr- & Erziehungsfach** beiderlei Geschlechtes, letztere auch mit **Spract- Gesang-** und **Musikkenntnissen** werden seit Jahren in bekannter Solidität und Fachcontusse den geehrten Herren **Principalen, Industriellen, Anstalten Gesellschaften, hohen Herschaften** und **Familien** genau nach Wunsch & zur besten Zufriedenheit bestens empfohlen und placiren Eigenmata, es wird nur in **rein humanitärem Ziel** damit verfolgt.

LEO BINDER,
General-Agent, Inhaber & Gründer dieses humanitären Instituts, Wien, Stadt verl Kärtnerstrasse 55.

9—7

MATTONI

BUDAI KIRÁLY KESERŰVIZET

a bel- és külföldi első orvosi tekintélyek **megrögzött nehéz székelési bajokra** és minden ebből származó betegségekre legmelegebben ajánlják.

MATTONI és WILLE cs. k. udv. szállító

a 6 egyesitett budai király-keserűvíz forrás tulajdonosai: Deák-forrás, Henrik-forrás, Széchényi-forrás, Hildegard-forrás, Hunyadi Mátyás-forrás, István-forrás.

Használati utmutatás gratis.

Budapest, Dorottya utca 6 sz. Raktára Baján:
Herzfeld Jakabnál.

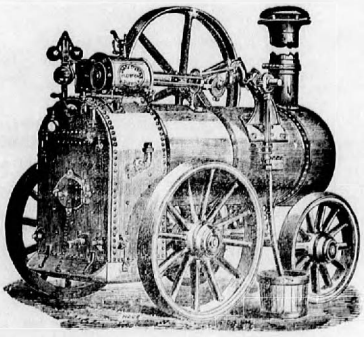

Kotzó Pál

Budapest, ülői-út 8. sz.

ajánlja az eddig utolérhetlen eredeti

GARRET R. és FIAI

SORVETŐ GÉPEIT, ujabb, könyebb és legjobb szerkezetben,
SZÉNAGYÜJTŐKET, angol és amerikai rendszerben; fűtő anyag takaritó
GŐZ-MOZGONYOKAT, fa- és széntüzelés, valamint szalmafütésre,
GŐZCSÉPLŐKET, ujonnan átalakitva, sok és tiszta cséplésre,
JÁRGÁNYCSÉPLŐKET, általán elismert amerikai rendszerben, s minden más egyéb gazdasági gépeket.

3—10

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján.